

bića koja silaskom u nekoj proporciji od njega proizlaze, <počelo bića> nebeskih, prirodnih, osjetilnih. U svima njima ta su četiri počela, a odstupaju od prvih proporcionalno onoliko koliko dalje od prvih silaze. Stoga i u duši, koja sve to spoznaje, postoje ta četvera počela na način njenog odstupanja; jedinstvo je u njoj sam um koji, budući da je nedjeljiv, jednostavnim uvidom spoznaje inteligibilne predmete. Dvojstvo pak u duši je dijanoja; ona je, naime ona koja sadrži *odakle* i *kamo*, nekim sigurnim putem prelazeći od premisa konkluziji. Trojstvo je doista mnijenje jer ono, potaknuto da nešto spozna, dvoji, kao da mu se pruža dvostruki put, da li da pođe ovim ili onim i je li istinitija afirmacija ili negacija. Četvorstvo su pak spoznaje osjetila i tjelesne uobrazilje koje odgovaraju po četvorstvu označenom tijelu.«²¹

Gotovo isto izlaže Simplicije, također Aristotelov prijatelj, osim što tvrdi da su pitagorovci umjesto tri roda bića ustanovili četiri ne u širinu, nego u dubinu: νοητά, ἐπιστητά, δοξαστά, αἰσθητά²², inteligibilna <bića>, znatljiva, dostupna mnijenju i osjetilna. Tvrdili su da sve njih od najvišeg do najnižeg prožimaju ona ista četvera počela formi. Potvrđuje da je sve to jasnije izložio u svojim komentarima *Metafizike* (koje danas ne posjedujemo), dodajući to za potvrdu onoga što smo gore tvrdili, tj. da su pitagorovci rabili brojeve na tajni način i simbolički: »Oni muževi, izbjegavajući uobičajene puteve i prenoseći u tajnosti filozofiju samo dostojnima, drugima su je pokazivali pomoću matematičkih imena.« S tog je razloga gore upozoravao: »ne treba se oslanjati na Aristotelovu povijest, jer uopće izlaže samo ono

²¹ Usp. PHLP. in de An.15.76.16 – 17 – latinski je citat bez grčkog, osim na samom početku. Nastavni tekst grčkog citata je sličan latinskom prijevodu, ali nije isti.

²² Usp. SIMP. in de An. 11.29.13 – 14. τὰ νοητὰ καὶ ἐπιστητὰ καὶ δοξαστὰ καὶ αἰσθητὰ,